సూర్యుడు దిగులు దిగులుగా కొండల చాటుకి తప్పుకుంటున్నాడు.

అక్కడ ఆకాశం విశాలాక్షి మొహంలాగే ఏడ్చి ఏడ్చి ఎర్రబడి పోయింది.

పునాది

పి. సత్యవతి

ఊరంతా తిరిగి తిరిగి గంపెడు నిరాశ నెత్తినేసుకొచ్చిన సత్యనారాయణ, వీధి వాకిట్లోనుంచి నిన్న సాయంత్రంనుంచీ లోపలికిరాని భార్య భుజంమీద చెయ్యివేసి లోపలికి తీసుకొచ్చేడు

ఆవిడ నేల మీద కూలబడి బావురుమంది- సత్యనారాయణ చేతిలోని తెలుగు పత్రికని అతని చూపులు కదల అందుకుని తెరిచి చూసింది. రెండవ పేజీలో వుంది ప్రకటన.

"కనిపించుటలేదు" అని హెడ్డింగ్-

"ఐదడుగుల నాలుగంగుళాల ఎత్తు- చామనఛాయ- స్టెప్ కటింగ్- నల్లప్యాంటు, నీలం షర్టు వేసుకుని వున్నాడు. సన్నగా వుంటాడు- కుడి కణత మీద చిన్న పుట్టు

బోవాల పండుగకు దీపాల కానుకలు

చిత్రం : మండల్‌రెడ్డి కృష్ణారెడ్డి, సోలిపేట

మచ్చ వుంటుంది. ఆచూకీ తెలిపిన వారికి బహుమానం."

కమల ఓణీ కొంగుతో కళ్ళు తుడుచుకుంది.

సత్యనారాయణ వాచీ ఆరు గంటలు చూపించింది.

సత్యనారాయణ రేడియో పెట్టేడు— స్థానిక ప్రకటనలొస్తున్నాయి. వాళ్ళు చెబుతున్నారు.

"తప్పిపోయిన పి. మురళీ మోహన్ ఆచూకీ తెలిసినవారు పి. సత్యనారాయణ. మొగల్రాజపురం. విజయవాడకి తెలుప గోర్తాము" అని.

అది విని విశాలాక్షి తల రెండు చేతుల్తో బాదుకుంది. సత్యనారాయణ గదిలో లైటు వేసి, ఆమెని మంచం మీదకు చేర్చాడు. విశాలాక్షి ఏడవడం మినహా ప్రొద్దుటి నుంచీ ఒక్క మాట మాట్లాడ లేదు.... గుక్కెడు మంచినీళ్ళు త్రాగలేదు— కనీసం పళ్ళుకూడా తోముకోలేదు.

సత్యనారాయణకి ఏడుపు కూడా రావడంలేదు. గుండె బరువై పోయింది. తప్పిపోయిన మురళి కోసం బాధపడాలో. కూలిపోతున్న విశాలాక్షికోసం బాధపడాలో అతనికి అర్థం కావడంలేదు. విశాలాక్షి చేత బలవంతంగా కాఫీ త్రాగించి ఓ కాంపోజ్ మాత్రవేసేసరికి అతను చాలా అలసిపోయేడు. ఎవరైనా కావలించుకుని చిన్న పిల్లవాడిలా తానూ ఏడిస్తే బావుండు ననిపించిందతనికి. తాను వొంటరివాడై పోయాడు. తన కుడిభుజం విరిగిపోయింది. స్నేహితులంతావచ్చేరు. ఆఫీసులో కొలీగ్స్ వచ్చేరు. మామగారూ, బావమరిదీ—ఇంకా తన అక్కా — ఆమె భర్తా అంతా వచ్చేరు. సాయంత్రానికి తిరిగి వెళ్ళేరు— ఓదార్చేరు—కానీ విశాలాక్షి మాత్రం వీధి వాకిట్లో నుంచి లోపలికి రారేదు. కళ్ళు మూతలుపడేవరకూ తన సర్వ ప్రపంచమూ కళ్ళే అయిపోగా వీధి చివరికి దృష్టి సారించీ. సారించీ అలసిపోయింది.

కమల అన్నం వండింది అన్నం వండుతున్న కమలకి అన్న గుర్తువచ్చి పమిటకొంగు నోట కుక్కుకుని కుళ్ళికుళ్ళి ఏడ్చింది. పదిసార్లు ముక్కు చీదింది. దేవుడు మందిరం ముందు సాష్టాంగ పడింది. చెంపలు వేసుకుంది. తిరుపతి దేవుడికి తన రెండు జడలూ కానుకగా యిస్తానని మొక్కుకుంది. అన్నం మాడిపోయింది. మాడి పోక పోయినా దాన్ని ఎవరూ తినరని ఆ పిల్లకి తెలుసు. అందుకే గిన్నె దింపేసి. తనూ వచ్చి తండ్రి ప్రక్కన కూర్చుంది.

"నువ్వు కాస్త ఎంగిలి పడమ్మా !" అన్నాడు సత్యనారాయణ. అతని మాటలు అతనికీ ఎబ్బెట్టుగా. అసహ్యంగా అనిపించేయి.

పిల్లల భవిష్యత్తు కోసం తల్లి జాగ్రత్త తీసుకోవలసిందే. అయితే, ఆ జాగ్రత్త ప్రత్యేకంగా వుండకపోతే ఫలితం ?

సత్యసౌందర్యసీమలలో ప్రభవించి మన ప్రేమ

"సత్య సౌందర్య సీమలలో
ప్రభవించిన మన ప్రేమ"
పాట మధురంగా వినిపిస్తోంది
ఇంతలో నీవు వచ్చి పాట
ఆపివేశావు
అదేమన్నట్లుగా నేను చూస్తే
ప్రేమభావన సత్యంకాదు
అది కవుల కల్పన మాత్రమే
అన్నావు
మరి ఏది సత్యం అని అడిగితే
ప్రాకృతికమైన ఆకలి
పాశవికమైన కామం అన్న జవాబు-
నగ్న సత్యాన్ని విని
సుడిగాలిలో చిగురుటాకులా
కంపించిపోయాను.

-శివలెంక రాజేశ్వరీదేవి

కమల తల అడ్డంగా ఊపింది. వెల్లువలా వస్తూన్న దుఃఖాన్ని బలవంతంగా అణిచిపెట్టడానికి ఆ పిల్ల చేస్తున్న వ్యర్థ ప్రయత్నాన్నిగమనించేడు సత్యనారాయణ.

అతనికీ ఏడవాలని వుంది.

"నాన్నా" అని అతని వొళ్లో వాలి వెక్కెక్కి పెట్టింది కమల.

"ఊర్కో అమ్మా వాడే వచ్చేస్తాడు. పిచ్చి సన్యాసి" అన్నాడు—అని భుజాన వున్న తువ్వాలు నోట్లో కుక్కుకుంటూ లేచి వీధిలోకి వచ్చేడు సత్యనారాయణ. వెన్నెల గుడ్డిదై పోయింది.

అరుగు మీద కూర్చున్న సత్యనారాయణ మెదడు స్క్రీన్ మీద ఒక్కొక్క మెరుపు మెరుస్తోంది, ఒక్కొక్క దృశ్యం కదుల్తోంది.

"ఏమయినా సరే మన మురళిని ఆ కాలేజిలోనే చేర్చాలండి డబ్బెక్కువైనా సరే ఇంట్లో ఓ ఖర్చు తగ్గించుకుందాం." అంది విశాలాక్షి, ఆ రోజున.

విశాలాక్షి ఇంటర్మీడియట్ ప్యాసైంది. కాలేజీ అంటే తెలుసు. సైన్సు గ్రూపు "చూడు విశాలా. మన బంగారం మంచిదైతే కంసాలి ఏంచేస్తాడే — చదివేవాళ్ళకి ఏదైనా ఒకటే!" అని నచ్చ జెప్ప బోయాడు సత్యనారాయణ.

"మీకు తెలీదండీ అసలు. హైస్కూలు నుంచీ కాలేజికి వచ్చే దశవుందే — అదే జీవితంలో చాలా ముఖ్యమైన దశ. ఈ వయస్సు లోనే మొగపిల్లలకి డిసిప్లిన్ కావాలి. మీకెందుకు మీరు వాణ్ణి అక్కడ చేర్పించండి. నేను సినిమాలు మానేస్తాను కావాలంటే వాడి చదువయ్యేవరకూ క్రొత్త చీరెలు కూడా కొనుక్కోను. ఇంట్లో వుండేదానికి ఏ చీరెలైతేనేం."

విశాలాక్షి ధోరణి అతనికి క్రొత్తకాదు. నిజానికి కొడుకుని కాలేజీలో చేర్పించలేని అసమర్థుడేంకాదు తాను.

"నేను బయాలజీ చదవలేనమ్మా. నాకది వరమబోర్, రికార్డులు వెయ్యలేను— నేను వేరే గ్రూపు తీసుకుంటానమ్మా" మురళి తల్లిదగ్గర చేరి చెప్పబోయేడు.

"నీ మొహం! చదువు బోర్ అనుకుంటే నువ్వెలా పైకొస్తావ్. చదువు మనిషికి తప్పనిసరి, మన కిష్టమైన చదువులు చదువుకుంటూ మంచే మిగిలేది, ఇదిగో ఇలాంటి గొర్రెతోక బ్రతుకులే. "మాకు పెద్దవాళ్ళు ఇదిగో ఇది చదువు.

> వెయ్యి మాటలకంటె ఒక నవ్వు విలువైనది.
>
> —లాంబ్
>
> హృదయమే గొప్ప తత్వవేత్త.
>
> —వెండల్ ఫిలిప్స్
>
> ఒకసారి అయినా నవ్వని రోజు అన్ని రోజులు కంటె నష్టపోయిన రోజు.
>
> —షాంపర్ట్
>
> బండెడు నీతి బోధల కన్న చిటికెడు తల్లిప్రేమ గొప్పది.
>
> - స్పెయిన్ సామెత

అది చదివితే లాభం, ఈ గ్రూపు తీసుకో" అని చెప్పలేదు. అందుకే ఇలా అయిపోయేం. నువ్వు మాలాగ కాకూడదు. నువ్వు నీ ధ్యానంతా చదువుమీదే నిలపాలి. చదువొక యజ్ఞంగా భావించాలి. అదొక తపస్సుగా తలపొయ్యాలి. నువ్వు డాక్టర్‌వి కావాలిరా. కావాలి నేనెందుకోసం బ్రతుకుతున్నానో తెలుసా! నా పిల్లల కోసం- నా పిల్లల ఉన్నతి చూడ్డంకోసం" విశాల ఇంకా మాట్లాడగలదు.

"మురళీ అమ్మ చెప్పినట్లు చెయ్యి నాయనా!" అన్నాడు సత్యనారాయణ.

"బయాలజీ రికార్డులు చాలా నీట్‌గా వెయ్యాలి తెలుసా! నీకు బార్డర్ ఫస్టు క్లాసు కాదు, డిస్టింక్షన్ రావాలి" అంది విశాలాక్షి.

మురళి తల్లివైపు అయోమయంగా చూసేడు.

ఖాళీ కడుపుతో ఎవ్వడూ దేశ భక్తుడు కాలేడు.

—ఆల్బర్ట్ అయిన్‌స్టీన్,

ఏమీ తెలియని వాడికి సందేహ ముండదు.

—చైనా సూక్తి

మంచి ఆలోచనలు మరిచిపోయినా చనిపోవు.

—సైరస్

సూర్య చంద్రులు డైరీలు రాసుకునే అందమైన తెల్లకాగితం ఆకాశం.

– ఆల్ఫ్రెడ్ క్రయిమ్‌బర్గ్ ఓల్డుమాన్యుస్క్రిప్ట్

అదొక దృశ్యం.

"ఎప్పుడూ చాకిరీ, చాకిరీ చచ్చిపోతున్నాను. అసలు ఈ ఇంట్లో నేను జీతంలేని పనిమనిషిని. ఇహ ఈ బ్రతుకింతే. ఈ కష్టాలు నాకు తప్పవు. వాళ్ళు పొదరెక్కి కాకపోతే హాయిగా కాలేజీలో చేరి చదువుకుంటే పస్తులైనా సాస్తే ఈ పాటికి నేనూ రామరత్నం డాక్టర్‌లా నాలుగంతస్తుల మేడ కట్టేదాన్ని. ఎస్సెల్సీలో ఇద్దరం ఒకే బెంచీలో కూర్చునేవాళ్ళం.

"అమ్మాయ్ బాగా చదవాలి. కావాలంటే ట్యూషనైనా పెట్టుకోవే అని ఒక్క రోజన్నా మా అమ్మ చెప్పిందా? ఆవిడొక పిచ్చి మాలోకం. "చేసుకున్నవారికి చేసుకున్నంత మహాదేవా" అని సామెత చెప్పినట్టు పిచ్చి పిత్తనాలు నాటి మల్లె మొక్కలు మొలవమంటే మొలుస్తాయా." పిల్లల్ని కడుగుతూ, బూతులు తిడుగుతూ, నీళ్ళు తోడుతూ, బట్టలు ఉతుకుతూ. విశాలాక్షి స్వగతాలు

"నా పిల్లలు నాలా బాధలు పడకూడదు. వాళ్ళు బాగా చదవాలి. డాక్టర్లు కావాలి. మేడకట్టాలి. మూడు గదుల ఇళ్ళకు ఇంట్లోనూ, గాలీ వెల్తురుకు వాచిపోయి బ్రతకకూడదు వాళ్ళకి బెడ్ రూములుండాలి. ఎటాచ్డ్ బాత్‌రూంలు వుండాలి. ఏ గదిలో అంటే ఆ గదిలో వంపులుండాలి: అలాంటి ఇళ్ళల్లో నా ఆఖరిదశలైనా గడవాలి నా పిల్లలే నన్ను సుఖపెడతారు. అప్పుడు నువ్వు హాయిగా ఆ పోర్టికోలో విశ్రాంతి తీసుకోమంటారు."

ఆదివారం మధ్యాహ్నం మూడు గంటల వేళ రేడియో నాటకం వింటూ, కమలకి తల దువ్వుతూ (తను పుస్తకం చదువుకుంటూ అక్కడ కూర్చున్నప్పుడు) విశాలాక్షి రోజూ కనే కలల్ని గురించి తెలుసుకున్నప్పుడు ఆమె కళ్ళల్లో అంత నిరాశ దాగివుందని: ఆమెకి తన జీవితం పట్ల అంత ఏవగింపు వుందని అర్థం అయ్యింది సత్యనారాయణకి.

"అవునే కమలా. మనలా ఎవరూ వుండరు తెలుసా. పక్కనా ఆదివారాలు యిల్లు తాళంవేసి షికార్లకి వెడతారు. హోటల్లో భోజనం చేస్తారు. సినిమా చూసి యింటికొస్తారు. మా పిన్ని కూతురు నీరజవాళ్ళు అంతే. వాళ్ళాయన డాక్టర్. వాళ్ళకేం సుబ్బారావు డాక్టర్ కావాలి తెలుసా! రామరత్నం తన్ని పెద్ద మేడ కట్టాలి."

విశాలాక్షిని ఓ ఆదివారం హోటల్‌కి తీసుకువెళ్దాం అనుకున్నాడు. ఓ పాతిక రూపాయలు జేబులో పెట్టుకున్నాడు. విశాలా తనూ. మురళీ, కమల. చంటిబాబూ మొత్తం అయిదుగురు. ఆటోలో వెళ్ళవచ్చు. విశాల ఉత్సాహం చూసి ఆమె అల్పసంతోషిత్వానికి జాలిపడ్డాడు. పదేళ్ళ పిల్లలా ఇల్లంతా గంతులు వేస్తూ చెకచెకా పనులు చేసింది. అంతలోనే పెద్దాపురం నుంచి తన మేనమామ ఆయన భార్యా వచ్చేరు. వాళ్లతో కలిసి వచ్చేరు. మేనమామ చిన్నప్పటినుంచీ బాగోగులు చూసినవాడు. ఆవిడ మంచిది. అతిథి సత్కారాలు. విశాల మొహం చిన్నబోయింది. కాఫీ దగ్గరా. భోజనాల దగ్గరా మళ్ళీ స్వగతాలు: నిరాశ. డిసప్పాయింట్‌మెంట్.

ఇదింకో దృశ్యం.

"ఒరేయ్ చంటీ! ఎక్కడికిరా బయల్దేరేవ్!" విశాల వంట ఇంట్లోనుంచి కేకలు పెడుతోంది.

"స్టేడియంలో క్రికెట్ ఆడుతుంటాని కమ్మా! మా ఫ్రెండ్సంతా వచ్చేరు. మాచ్ ఆడతాం. వాళ్ళు గెలిస్తే మేము ఇంటి కొచ్చేస్తాం. మేం గెలిస్తే వాళ్ళు కొడతారు" కళ్ళు తిప్పుతూ చెప్తున్నాడు చంటి,

"ముందా స్టంప్స్ వాళ్ళ మొహాన పడేసి నువ్వు నడు లోపలికి. క్వార్టర్లీలో ఆరో ర్యాంకు ఏడిసేవ్. ఈ సారి కనీసం నీకు సెకండ్ ర్యాంక్ రావాలి-ఫస్టెలాగూ రాదు-వాళ్ళకేం బంగారు బాబులు- క్రికెట్ ఆడతారు. హాకీ ఆడతారు- వాళ్ళ నాన్నలంతా కారున్న వాళ్ళు. యిళ్ళున్న వాళ్ళునూ-మనకేం వుందిరా బోడిసన్నాసీ. మనకి చదువే ఆధారం. చదువు రాకపోతే రిక్షా తొక్కాలిరా. అందుకూ పనికిరాం మనం."

విశాలాక్షి సహస్ర నామ జపం ఆపడం లేదు. చంటి బిక్క మొహం వేసేడు. స్నేహితులు వాడివంక ఎగతాళిగా చూసి స్టంప్స్ పట్టుకుపోయేరు. వాడు అలిగి నేలమీద పడుకుని నిద్రపోయేడు.

"బయాలజీ బొమ్మలు యింత అసహ్యంగా వేశావేం బాగా వెయ్యాలి. ఐదుకి మూడు మార్కు లేమిటి! నాకే నయం నాలుగైనా వచ్చేవి."

మురళి మాట్లాడలేదు.

"సైన్సులో నూటికి అరవై వస్తే చాలదు. తొంభయ్ రావాలి. తొంభయ్ వస్తేనే మెడిసిన్‌లో సీటు."

మురళి అప్పటికీ మాట్లాడలేదు.

"నువ్వు యూనిఫారాలు మానేసి ప్యాంట్లు వేసుకోగానె పెద్దవాడివి కాలేదోయ్. ఈ నెల్లో రెండు సినిమాలు చూసేవు. పరీక్షలయ్యే వరకూ నీకు సినిమా లేదు. నీ షెటిల్ బాడ్‌మింటన్ వగైరాలన్నీ కట్టిపెట్టి శ్రద్ధగా చదువు."

మురళి విసురుగా బయటికి వెళ్ళిపోయేడు.

"తండ్రి వున్నాడన్నమాటే గాని పిల్లలేం చదువుతున్నారో పట్టించుకుంటాడా ఏమైనానా? నా మాట వాడికేం లెక్క. చదువుకోమని గదమకూడదూ!"

సత్యనారాయణ సైకిల్ తీసుకుని వెళ్ళిపోయేడు.

ఇది మరో దృశ్యం

"అసలు ఇంటర్మీడియట్ అంటేనే జీవితానికి పునాదిరా! పునాది. ఇందులో నీ పెర్‌ఫామెన్స్ మీద నీ జీవితం మొత్తం ఆధారపడి వుంటుంది. నీ పునాది ఓబద్దైతే నీ భవిష్యత్తు కూలిపోతుంది. గట్టిదైతే దానిమీద ఎన్ని అంతస్థులైనా నిలపవచ్చు. కాబట్టి చెప్పినట్లు విను అనక విచారిస్తావు నేను చూడు ఇలా నీళ్ళలోడుతూ, వంట చేస్తూ, బట్టలుతుకుతూ-" ఇది నిత్య గాయత్రీ జపం.

ఆ రోజు సాయంత్రం మురళితో పాటు పది మంది వచ్చేరు- ఒకడు గిటారూ. మరొకడు బాంజో. ఇంకొకడు ఇంకొకటీ-ఆర్కెస్ట్రా అంతా పట్టుకువచ్చి వెస్టరన్ మ్యూజిక్ మొదలెట్టారు- కుర్రాళ్ళు హుషారుగా వున్నారు. కమల పుస్తకం అవతల పడేసి వెళ్ళి వాళ్ళ దగ్గర కూర్చుని పరవశంగా వింటోంది.

మురళి గిటార్ వాయిస్తాడని తనకి తెలీదు. సత్యనారాయణ వసారాలో కూర్చుని సిగరెట్ కాల్చుకుంటున్నాడు.

విశాలాక్షి ఆంజనేయస్వామి గుడి నుంచి వస్తోంది చేతిలో కొబ్బరిచిప్పా, తిరుచూర్ణం పెటిన తమలపాకూ.

"ఎప్పుడూ వెధవ రేడియో వొకటి తగిలిస్తారు హోటల్‌లాగ వెధవగోల."

అనుకుంటూ లోపలికొచ్చి కొయ్యబారిపోయింది.

"బాగానే వుంది సంబరం! పరీక్షలు పట్టుమని రెండు నెలలు లేవు. ఇలా తైతక్కలాడితే బాగుపడ్డట్లే" అని విసురుగా వంట ఇంట్లోకి పోయింది.

కాకరపూల బాల కటింది వెలుగుల వంతెన!

ఫొటో : ఎస్. శివన్నారాయణ, మద్రాసు

వాద్య సంగీతం ఆగిపోయింది పది మందీ వెళ్ళిపోయారు.

"వాళ్ళు వెళ్ళిపోయాక చివాట్లు ఎన్నయినా పెట్టు భరిస్తాను. వాళ్ళ ఎదుట తిట్టకమ్మా. ఇద్దరం అలుసైపోతాం" మురళి భయంభయంగా అంటున్నాడు.

విశాలాక్షి గొంతు పెంచింది. పట్టుమని పదహారేళ్ళు లేని కుర్ర వెధవ అప్పుడే నీతులు చెబుతున్నందుకు విచారించింది. తండ్రి వరండాలో వుండి కూడా తల్లికి అవమానం జరుగుతూంటే పని వూరుకున్నందుకు ఏడిచింది. తను కన్న కలలన్నీ తన కళ్ళముందరే చెదిరిపోతుంటే ఎలా భరించడమని వాపోయింది. మురళి పుస్తకాలు ముందువేసుకుని కూర్చున్నాడు కానీ వాడు చదవడంలేదు. సత్యనారాయణ మరో సిగరెట్టు వెలిగించేడు.

వంట గదిలో కొచ్చి విశాలాక్షి ప్రక్కన నిలబడి- "చూడు విశాలా! వాళ్ళు పెద్దవాళ్ళౌతున్నారు. కొంచెం వాళ్ళని కూడా మన్నించడం నేర్చుకో — కాసేపు సరదాగా వాయిస్తే చదువుకేం లోపం మనస్సుకి, మెదడుకి కాస్త విశ్రాంతి కావాలి తెలుసా! నువ్వు చల్లగాలికి గుడికి వెళ్ళి రాలేదూ? అలాగే. కాసేపు హాయిగా వాడూ."

"అవును. వాడూ మీ లాగే ఆడుతూ పాడుతూ విశ్రాంతి తీసుకుంటూ బి. ఎ. మూడుసార్లు డింకీలు కొట్టి ఎక్కడో గుమాస్తాగా చేరితే బావుంటుంది. వాడు కూడా గదిన్నర యింట్లో వుంటూ. రెండు జతల బట్టల్తో సరిపెట్టుకుంటూ వుంటే బావుంటుంది. కష్టపడవలసిన టైంలో కష్టపడాలి. సుఖపడే టైంలో సుఖపడాలి. డాకరైనాక గిటార్లు వాయించుకోవచ్చు. డాన్సు చెయ్యమను వాడిష్టం. ఇప్పుడు మాత్రం చదవాల్సిందే. తప్పదు. తెలుసా!" అంటూ మురళికి వినపడేటట్లు గొంతు పెద్దదిచేసి అరిచింది.

సత్యనారాయణ కాలిపోయిన సిగరెట్టు ముక్కతో మరోటి వెలిగించుకుని బయటికి వెళ్ళిపోయాడు.

మరో మూడు రోజుల తరువాత మురళి తనకి సినిమాహాలు దగ్గర కనపడ్డాడు. తనని చూసి ఉలిక్కిపడ్డాడు.

"సినిమా చూడు. ఫరవాలేదు అమ్మకి చెప్పనులే" అని తను వాడికి ఐదు రూపాయల నోటు యిచ్చి భుజం తట్టేడు.

"వాడికి బొత్తిగా కెమిస్ట్రీ అర్థం కావడంలేదట. స్నేహితుడితో చెప్పించుకోడానికి వెళ్ళేడు. ఓ రెండొందలు పెట్టి ట్యూషన్‌లో చేర్పించ కూడదూ? ఏమీ పట్టించుకోరు- ఎంతకని నేనొక్కదాన్నీ తంటాలుపడేది!" అని స్వాగత గీతం పాడింది.

"రెండేళ్ళబట్టీ రూపాయి. అర్ధా వేస్తూ వచ్చేను- ఆ కుండ పగలకొడితే రెండొందలొస్తాయి. వాడిని రేపే వెళ్ళి లెక్చరర్ ఇంట్లో అప్పగించి రండి- స్నేహితుల దగ్గర చేరితే చదువేం వస్తుంది- కబుర్లొస్తాయి" అని సలహా యిచ్చింది

"సరే" అన్నాడు

మురళి ట్యూషన్లో చేరేడు. ఏ రోజుకారోజు వాడి నోట్సులు, టెక్స్ట పుస్తకాలు తనిఖీచేసేది విశాలాక్షి.

మురళి చదువుకుంటూ వుంటే రాత్రి ఒంటిగంట వరకూ కాపలా కూర్చునే విశాలాక్షి వాడిని కుదిపి, నిద్రలేపి. టీ త్రాగించి చదివించే విశాలక్షి వీధిలో నిలబడి. "మా అబ్బాయి ఇంట్లో లేడు. తరువాత రండి" అని స్నేహితుల్ని వెళ్ళగొట్టిన విశాలాక్షి. పని మనిషిని మాన్పించి. అంట్లు తోమి. బట్టలు ఉతికి ఆ డబ్బుతో వాడికి కోడిగుడ్లు పాలూ రోజూ ఇచ్చిన విశాలాక్షి. వాడికి మెడిసిన్‌లో సీటొస్తే తిరుపతి తీసుకువచ్చి తలనీలాలిప్పిస్తానని ముడుపుకట్టిన విశాలాక్షి. వాడి జీవితానికి గట్టి పునాది వేయాలని తపించిపోయిన విశాలాక్షి — ఆ విశాలాక్షి మొదలు నరికిన వృక్షంలా మంచంలో పడిపోయింది. ఇక లేస్తుందనే నమ్మకం లేకుండా చేస్తోంది

"ఇంటర్ పరీక్షలతోనే జీవితం ముడిపడిలేదు. నువ్వు ఇంటికి రావాలి. మీ అమ్మ మంచం యెక్కింది. నిన్ను చూడనిదే బ్రతకలేదు నువ్వు యెక్కడవున్నా వెంటనే రావాలి." అని పత్రికకి మరో ప్రకటన యివ్వడానికి ఆ చీకట్లో బయలుదేరేడు సత్యనారాయణ.

పత్రికలో తన మిత్రుడు వున్నాడు.

మురళి ఈ చుట్టుప్రక్కలే వుంటాడు. తప్పకుండా వస్తాడు. అని అతనికి ఆశగా వుంది.

రిజల్ట్సు వచ్చాయని తెలియగానే స్నేహితులతో పత్రిక ఆఫీసుకి బయల్దేరుతున్న కొడుక్కి సాయిబాబా విభూతి పెట్టింది. దాని క్రింద ఆంజనేయస్వామి తిరుచూర్ణం పెట్టింది. వాడి చేత దేవుళ్ళందరికీ నమస్కారం చేయించింది.

"నీకు ఫస్టు క్లాసొస్తుంది. తప్పకుండా వస్తుంది. తల్లి దీవెన బ్రహ్మదీవెన అంటారు. ఇవ్వాళ అన్నీ శుభ శకునాలే. నువ్వు తప్పకుండా ఎంట్రెన్సు కూడా ప్యాసవుతావు-" అంటూ వాడి నెత్తిన అక్షతలు కూడా వేసింది.

సెకండ్ క్లాసొచ్చిందని తెలిపిన మురళి ఇంటికి రాలేదు. నిన్న సాయంత్రం వెళ్ళినవాడు

పత్రికాఫీసుకి నడుస్తున్న సత్యనారాయణ మనస్సునిండా సందేహాలే ఈ ప్రకటన చూసి మురళి తిరిగి వస్తాడా? వాడు రాకపోతే విశాల గతేమిటి! విశాల లేని ఇల్లు ఎలా వుంటుంది! ఊహలే భయంకరంగా వున్నాయి. వీధుల్లోని చీకటంతా అతని మనస్సులోకి వచ్చేసింది. అవునూ. ఈ పిచ్చి విశాలాక్షిని ఎడ్యుకేట్ చేయాలని ఒక్కరోజైనా తను ప్రయత్నించాడా! ఈ ప్రశ్నకి నిలువునా వణికిపోయాడు సత్యనారాయణ. ★